

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

De omvang van het tekort over 2018 is een bedrag van € 501.883,-.

Het eigen risico is berekend op € 300.602. De hoogte van een aan te vragen vangnetuitkering komt op 50% van het verschil tussen het tekort en het eigen risico: € 100.640,-.

Mogelijke oorzaken van het tekort.

Het aantal klanten daalt voorzichtig. Begin 2017 had Gilze en Rijen 467 bijstandsklanten (uitkeringen levensonderhoud). December 2018 stond de teller op 454. Dat is in 2 jaar tijd een daling van ongeveer 2,8 %. Vorig jaar liet de analyse tegen het einde van het jaar nog een daling zien van het aantal cliënten met 2,5 %.

Overigens zeggen deze aantallen niets over het aantal uitkeringsgerechtigden dat het afgelopen jaar werk heeft gevonden. Zo zijn er in 2017 146 cliënten bijgekomen en 149 uitgestroomd. Dat is een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden met 3 persoon. In 2018 was de instroom 109 cliënten en de uitstroom 121 cliënten. Een daling van 12 personen. De redenen van uitstroom zijn divers. Om hier meer gevoel bij te krijgen is opgevraagd hoeveel cliënten er het afgelopen jaar zijn uitgestroomd en wat de reden van uitstroom was. We krijgen dan het volgende overzicht:

Reden uitstroom	
Arbeid in dienstbetrekking	45
Verhuizing	21
Pensioen	9

Aangaan relatie	13
Aanvang studie	6
Overlijden	0
Ander inkomen	4
Andere oorzaak	23
Totaal	121

In de voorgaande jaren was de opvang van vluchtelingen een belangrijke oorzaak van de stijging van het aantal cliënten. Een andere oorzaak specifiek voor Gilze en Rijen was het ontbreken van een handige methode om nieuwe en bestaande cliënten snel in beeld te krijgen en te activeren. Beide oorzaken zijn in 2018 flink aangepakt. En met succes. Enkele voorbeelden:

Jongeren:

Gilze en Rijen maakte goed gebruik van samenwerking met het project Jeugdwerkloosheidsvrije zone van de arbeidsmarktregio Midden-Brabant. Deze samenwerking gaf bijvoorbeeld de mogelijkheid om via een bestandskoppeling met het Inlichtingenbureau (project Jongeren in beeld) jongeren preventief vroegtijdig te benaderen en te helpen met het maken van juiste keuzes. De jongerenconsulent zorgt ook voor de begeleiding van jongeren tot 27 jaar tijdens de zoekperiode van 4 weken. Doordat we de jongeren goed in beeld houden kunnen we ze beter naar werk of naar school helpen. Het afgelopen jaar ging het over 87 jongeren voor Gilze en Rijen.

Vluchtelingen:

In 2018 startte Gilze en Rijen een samenwerking met De Leerloods in Dongen voor statushouders. Op deze manier bereikten we 35 statushouders. De Leerloods sprak met alle cliënten en maakte van ieder van hen een persoonlijkheids profiel scan (PPS). Deze scan geeft inzicht in kennis, vaardigheden, niveau, ontwikkelpunten en leerbaarheid van de kandidaat. De gemeente krijgt hiermee de informatie die nodig is om op maat een plan richting (betaald) werk te kunnen uitvoeren.

Samenwerking met MEE:

We zijn intensiever gaan samenwerken met MEE waardoor mensen met een psychische kwetsbaarheid/beperking gerichter toegeleid worden naar zorg, sociale activering, stage, werkervaringsplaats of werk.

Verwachte ontwikkelingen van het tekort in de komende jaren.

Het tekort is afhankelijk van het aantal uitkeringsgerechtigden ten opzichte van het vastgestelde BUIG-budget voor onze gemeente. Het budget stijgt nog 2 jaar door nadat een eventuele daling van het aantal cliënten inzet ten gevolge van een gunstiger economisch klimaat. Aan de andere kant daalt de instroom van goed bemiddelbare cliënten. Zij vinden steeds vaker op eigen kracht werk. De cliënten die zich melden zijn vaker moeilijk bemiddelbaar met problemen in meerdere leefgebieden. Dit was vorig jaar het geval en daar is nog weinig verandering in te melden. De verwachting is dat de dalende lijn van dit jaar ook volgend jaar zal blijven dalen.

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

Getroffen maatregelen in 2018 met daarbij steeds aangegeven of dit in- of externe maatregelen zijn:

1 Talent2Work (going concern)

Al geruime tijd past Gilze en Rijen de methodiek Talent2Work toe. In 2016, 2017 en 2018 vond een succesvolle busronde plaats waarbij een groep werkzoekenden een aantal grote bedrijven bezocht in de regio. Dit had meerdere plaatsingen naar werk tot gevolg. Andere instrumenten van Talent2Work zijn:

- a. Jobcoaching (in- en extern)
- b. PPA training (extern)
- c. Sollicitatietraining (extern)
- d. Inloopspreekuur (intern)
- e. Talent2Move (extern)
- f. Talent2Act (intern)
- g. Tegenprestatie (extern)
- h. WZSW (extern)
- i. Budget Café (extern)
- j. Taalklas (in- en extern)

- k. Groeituin (extern)
- l. Ondersteunende zaken (intern)
- m. Yoga (extern)

De Talent2Work activiteiten realiseerden in 2018 175 plaatsingen, waarvan 127 naar betaald werk.

2 Banenafpraak, Beschut werk en Jeugdwerkloosheidsvrije regio

Gilze en Rijen maakt deel uit van de arbeidsmarktregio Midden-Brabant en valt daarmee onder het regionaal werkbedrijf Midden-Brabant. Daar worden afspraken gemaakt over de invulling van banen in het kader van de banenafpraak en hoe cliënten die opgenomen zijn in het doelgroepregister kunnen worden toegeleid naar die banen.

Beschutte werkplekken worden ingekocht bij de Diamant-groep. Daarover zijn afspraken gemaakt. Gilze en Rijen voldoet over 2018 aan de opgelegde target van 4.

Het project jeugdwerkloosheidsvrije regio is ingericht en loopt steeds beter. Dit voorziet vooral ook in een deel preventie. Voorkómen dat jongeren die van school komen uit beeld geraken. Het streven is dat deze schoolverlaters binnen 4 maanden op een traject geplaatst zijn. Gilze en Rijen werkt in 2018 niet alleen met een jongerenconsulent die nauw samenwerkt met de regionale jongerenconsulenten uit het programma. Daarnaast loopt in 2018 een pilot met een parttime Wmo jongerenconsulent. We merken dat steeds vaker jongeren ook gebaat zijn bij hulp vanuit de Wmo. Op deze manier verbindt Gilze en Rijen de Participatiewet met de Wmo. We rekenen er op dat dit de hulpverlening ten goede komt in met name de meer complexere casussen. Dit is een in- en externe maatregel.

3 De Werkstraat

Het concept van de Werkstraat is bedacht door een aantal re-integratieconsulenten. Nieuwe cliënten doorlopen in een groep van maximaal 8 personen een vierwekelijks programma. Verdeeld over de 5 werkdagen nemen ze achtereenvolgens deel aan een introductie en motivatie programma, een dagdeel sporten onder leiding van een sportcoach, re-integratie/sollicitatietraining onder begeleiding van Talent2Work, weer een dagdeel sporten en tot slot een bezoek aan het budget café gecombineerd met informatie over de formulierenbrigade en de tegenprestatie onder leiding van WZSW. Deelname is verplicht. Doel van de Werkstraat is deelnemers af te leveren die lichamelijk en geestelijk beter in hun vel zitten en gemotiveerd zijn om weer deel te nemen aan de samenleving. Dit is een in- en externe aanvullende maatregel. Extern omdat we gebruik maken van de buurtsportcoaches.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

Veel maatregelen zijn een combinatie van interne en externe maatregelen. Zo is er een jobcoach in dienst van de gemeente maar wordt ook gebruik gemaakt van externe jobcoaching als maatwerk daarom vraagt. Sommige maatregelen staan daarom zowel onder B1 als onder B3. Hieronder toelichting bij de meest relevante externe maatregelen.

Groei tuin: eind 2018, begin 2019 liet Gilze en Rijen een extern onderzoek uitvoeren naar de effectiviteit en meerwaarde van de groei tuin. De groei tuin is een voormalige Dahlia kwekerij. De gemeente gebruikt de grond en het gebouwtje dat erop staat om mensen met meervoudige problemen en een grote afstand tot de arbeidsmarkt weer werkfit te krijgen. Uit de evaluatie blijkt dat de groei tuin niet alleen meerwaarde heeft als re-integratievoorziening maar ook mogelijkheden biedt als Wmo-voorziening (dagbesteding). Gebleken is dat er ook mogelijkheden zijn voor UWV-cliënten. Het advies is om door te gaan en de tuin tegen betaling ook open te stellen voor derden.

Strategieplan Diamant-groep: Een intensief traject onder begeleiding van TIAS (onderdeel Universiteit van Tilburg) heeft geleid tot een nieuw Strategieplan van de Diamant-groep. In de praktijk blijkt er geen goede match te zijn tussen het aanbod aan cliënten vanuit de gemeente en het type banen dat beschikbaar is bij de Diamant-groep. In samenwerking met de andere deelnemende gemeenten wordt gewerkt aan een uitvoeringsagenda om het aanbod van de Diamant-groep passend te krijgen bij het type cliënten van nu. Zo zijn er plannen om pilots te draaien met 'Open Hiring' en 'Goudwerk' (gebaseerd op de principes van een parallelle arbeidsmarkt).

Samenwerking UWV: Gilze en Rijen werkt actief samen met UWV en het WerkgeversServicePunt Hart van Brabant. Niet alleen is het totale relevante cliëntenbestand ontsloten via Sonar maar ook regionale projecten worden in gezamenlijk overleg georganiseerd om cliënten aan werk te helpen. Er wordt gezamenlijk geïnvesteerd in TalentUitWerkhart om cliënten positiever in beeld te brengen met behulp van een professionele video bijvoorbeeld. Ook de bustour met cliënten langs bedrijven in kansrijke sectoren is een voorbeeld dat door Gilze en Rijen wordt georganiseerd. Gezamenlijk heeft de arbeidsmarktregio een aanvraag ingediend voor Perspectief op Werk.

Coördinatie Werkstraat door Sportcoach: De Werkstraat is een intern initiatief waarbij nieuwe cliënten aangevuld met bestaande cliënten een programma doorlopen ter kennismaking met rechten en plichten. Waarin ze getraind worden om anders naar zichzelf te kijken, weerbaarder te worden en met hernieuwde inspiratie weer werk te kunnen vinden. Aanvankelijk werd het hele programma opgezet en geleid door eigen medewerkers. In de loop van 2018 kwam het onderdeel sport onder leiding te staan van een buurtsportcoach. In de eerste helft van 2019 werd duidelijk dat het een goed idee is om deze extern ingehuurde sportcoach een coördinerende rol te geven. In overleg met de uitvoering is daarmee gestart in de overtuiging dat dit mede zal leiden tot meer uitstroom uit de uitkering.

B3. Externe maatregelen

Getroffen maatregelen in 2018 met daarbij steeds aangegeven of dit in- of externe maatregelen zijn:

4 Diamant-groep als begeleidings- en bemiddelingsorganisatie

De banden met de Diamant-groep zijn vanaf 2017 aangetrokken. Er vindt regelmatig overleg plaats met de arbeidsdeskundigen van de Diamant-groep om goed gebruik te kunnen maken van de producten en trajecten die zij te bieden hebben. Om zijn voortbestaan veilig te stellen is de Diamant-groep nu een begeleidings- en bemiddelingsorganisatie welke verschillende producten biedt. Te weten:

- a. Meerdere diagnostische onderzoeken
- b. Re-integratietrajecten
- c. Talent uit Werkhart
- d. Ontwikkelwerkplekken
- e. Arbeidsmatige dagbesteding
- f. Tijdelijke participatiebanen
- g. Beschutte werkplekken
- h. Jobcoaching
- i. Loonwaardemeting
- j. P-detachering.
- k. Sociale activering bij La Poubelle (exclusief voor Gilze en Rijen)

Deze producten worden op maat ingezet. Eind april 2019 wordt duidelijk hoe het nieuwe strategieplan van de Diamant-groep er uit zal zien. Dit kan gekwalificeerd worden als een externe maatregel om meer cliënten (uiteindelijk) aan een baan te helpen.

5 Regionaal werkbedrijf Midden-Brabant

In 2018 is er flink doorgepakt door bestuurders, managers, beleidsmedewerkers en uitvoerders van alle 11 gemeenten van de arbeidsmarktregio Midden-Brabant als vervolg op de basis die we in 2017 legden. Het gaat over twee bestuurlijke opdrachten. In de ene opdracht is de regionale werkgeversdienstverlening op een eenduidige wijze verder uitgewerkt. In de andere opdracht wordt onderzocht hoe er gekomen kan worden tot regionale targets en een regionaal budget. Eind 2018 komt daarover waarschijnlijk meer duidelijkheid. Vrijwel alle gemeenten hebben de activeringsinformatie van cliënten in één gezamenlijk systeem gezet, te weten Sonar van het UWV. Dit zorgt er in de toekomst voor dat er een zo goed mogelijke match wordt gemaakt tussen werkzoekende en werkgever zodat uitstroom duurzaam wordt. We zien dit als aanvullende externe maatregelen die ervoor gaan zorgen dat het cliëntenbestand weer gaat dalen.

6 De Werkstraat

Het concept van de Werkstraat is bedacht door een aantal re-integratieconsulenten. Nieuwe cliënten doorlopen in een groep van maximaal 8 personen een vierwekelijks programma. Verdeeld over de 5 werkdagen nemen ze achtereenvolgens deel aan een introductie en motivatie programma, een dagdeel sporten onder leiding van een sportcoach, re-integratie/sollicitatietraining onder begeleiding van Talent2Work, weer een dagdeel sporten en tot slot een bezoek aan het budget café gecombineerd met informatie over de formulierenbrigade en de tegenprestatie onder leiding van WZSW. Deelname is verplicht. Doel van de Werkstraat is deelnemers af te leveren die lichamelijk en geestelijk beter in hun vel zitten en gemotiveerd zijn om weer deel te nemen aan de samenleving. Dit is een in- en externe aanvullende maatregel. Extern omdat we gebruik maken van de buurtsportcoaches.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

De groep uitkeringsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden waarmee sociale zaken te maken heeft is bestaat uit vele groeperingen. Met een dergelijke diversiteit aan cliënten is het nodig om een grote diversiteit aan aanbod te kunnen bieden. De genoemde maatregelen voorzien hierin. Wat nog verder uitgewerkt zou kunnen worden is de analyse per maatregel inclusief een kosten/baten plaatje. De eerste verkennende gesprekken vinden hierover plaats. Verder kan gesteld worden dat het beoogde effect van de genoemde maatregelen is dat:

- Een groeiend aantal cliënten deelneemt aan passende re-integratie activiteiten;
- Het aantal toeleidingen naar werk zodanig toeneemt dat het cliëntenbestand afneemt;
- Er een eenduidige werkgeversdienstverlening komt voor de hele arbeidsmarktregio;
- Dat jongeren steeds beter in beeld zijn en dat zij een passend plan van aanpak krijgen;
- Dat via de groepsaanpak cliënten teruggezet worden in hun kracht zodat ze met hernieuwde motivatie hun eigen toekomst weer op de rails kunnen zetten.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gilze en Rijen verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 11.07.2019

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: drs. R.M. (René) Wiersema

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: dr. A.J.W. (Jan) Boelhouwer

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Gilze en Rijen stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 11.07.2019

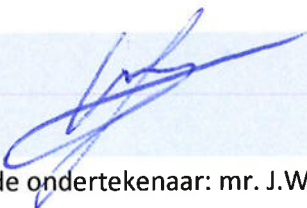
Ondertekening

De voorzitter,

b/a

Naam van de ondertekenaar: dr. A.J.W. (Jan) Boelhouwer

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: mr. J.W. (Joep) Timmermans

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt

eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2018 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Informatie over eerdere aanvragen

Gemeenten willen van elkaar leren om tekorten te reduceren op het budget dat zij hebben voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Vangnetaanvragen kunnen daarbij behulpzaam zijn. Daarom zijn alle vangnetaanvragen over 2017 beschikbaar via deze website.

In een vangnetaanvraag verklaart het college van B&W maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. In de aanvraag geeft het college een toelichting op de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren (vraag A aanvraagformulier). Ook worden oorzaken van het tekort (vraag B aanvraagformulier) genoemd en wordt het beoogde effect (vraag C aanvraagformulier) toegelicht.

Gemeenten hebben, tijdens verschillende bijeenkomsten, aangegeven interesse te hebben in vangnetaanvragen van andere gemeenten. De vangnetaanvragen waren reeds openbaar op gemeentelijke websites, omdat de vangnetaanvraag op de agenda staat van de gemeenteraad. Op verzoek van gemeenten zijn vanaf nu alle vangnetaanvragen over 2017 gebundeld op deze website.

De vangnetaanvragen van de VU 2017 zijn beschikbaar in de zip bestanden op de website. Deze bestanden staan in de sectie documenten. De toetsingscommissie heeft bij een aantal aanvragen een verzoek gedaan om aanvullende informatie. Deze correspondentie is eveneens opgenomen (na verwijdering van persoonsgegevens).

Ook is een tweetal tools gepubliceerd, daarin kunt u zien hoe u de gewenste informatie makkelijker kunt vinden.

In de handleiding bij de beide tools kunt u bovenstaande informatie nalezen en krijgt u uitleg over het gebruik van de beide tools.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.'

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018¹ en/of de Benchmark van Divosa².
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018>

² www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- *Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?*
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- *Wat is een externe maatregel?*
Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.
- Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:
 - gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten,
 - inwinnen van advies bij andere gemeenten,
 - gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa,
 - gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking,
 - gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan advies inwinnen over deze maatregelen of
 - advies van een adviesbureau.
- *Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:*
 - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie buiten een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.
 - Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
 - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.

- *Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?*
De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
- *Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?*
Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen .
- *Wat wordt bedoeld met '(aanvullende)' maatregelen*
Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord 'aanvullende' tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college

inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren. Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.